

SOCIAL- OCH MILJÖUTSKOTTETS BETÄN- KANDE

Avgiftspolitikerna inom ÅHS och justering av avgiftssystemet vid ÅHS

1994-95

nr 14

HM nr 82 och 85

SAMMANFATTNING

Motionärernas förslag

I itm Bengt Hägers hemställningsmotion (nr. 82/1994-95) föreslås att lagtinget skall hemställa om att landskapsstyrelsen tillsätter en utredning av merkostnader och övriga konsekvenser av rådande avgiftspolitik inom ÅHS med en helhetssyn på handikappades, kronikers och långtidssjukas situation.

I itm Christian Beijars m.fl. hemställningsmotion (nr. 85/1994-95) föreslås att lagtinget hemställer hos landskapsstyrelsen om att ÅHS myndighetens avgiftssystem justeras så att det följer självstyrelselagens 44 § 2 mom.

Utskottets förslag

Utskottet föreslår att lagtinget hemställer om att landskapsstyrelsen tillsätter en utredning av alla konsekvenser av rådande avgiftspolitik inom ÅHS, med en helhetssyn på handikappades, kronikers och långtidssjukas situation där även avgifter för sociala tjänster och kommunalskatteavdraget för sjukdomskostnader beaktas.

UTSKOTTETS SYNPKTER

Utskottet konstaterar att diskussionen kring avgiftspolitikerna på allvar uppstod inom Ålands folkhälsoförbund då förbundet år 1990 blev frikommun. Inom förbundet enades man då bl.a. om principen att specialistvård skall vara 50 procent dyrare än primärvård. Detta resulterade i avgifter som avviker från motsvarande avgifter i riket vars högsta belopp fastställs i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården.

Genom landskapslagen om hälso- och sjukvården (60/93) överfördes ansvaret för hälso- och sjukvården från kommunerna till landskapet samtidigt som den nya myndigheten Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) bildades. Därigenom fick landskapet möjlighet att besluta om avgiftspolitikerna.

Landskapsstyrelsen gav Ålands statistik- och utredningsbyrå i uppdrag att jämföra ÅHS:s avgiftssystem med det i riket. Jämförelsen presenterades i Åländsk utredningsserie nr 1995:4. Av jämförelsen framgår att avgifterna i regel är högre i landskapet än i riket. I uppdraget ingick dock inte att beakta möjligheten till

skatteavdrag i den åländska kommunalbeskattningen och inte heller att beakta ersättningar från folkpensionsanstalten samt andra faktorer som framför allt påverkar kronikers och handikappades ekonomiska situation.

Utskottet har fått kännedom om att landskapsstyrelsen den 23 augusti 1995 fattat beslut om att vissa tjänster inom primärvården och specialistsjukvården har blivit avgiftsfria. De avgifter som sänkts är avgifter för besök hos sjukvårdspersonal på mottagning. Kostnadstaket om 2000 mark per år ändrades så att det gäller tjänster inom ÅHS, dock så att vissa avgifter för vård på avdelning undantas. Därutöver undantas miljöhälso- och tandvårdens avgifter. Däremot kommer egenandelen för sjukvårdsmaterial och poliklinikavgifter respektive avgifter för serievårdsbehandlingar utom landskapet att beaktas i kostnadstaket.

Utskottet har även erfarit att landskapsstyrelsen gett ÅHS i uppdrag att se över poliklinikavgifterna i samband med budgetbehandlingen.

Enligt utskottets åsikt är det, mot bakgrund av det relativt begränsade uppdrag som gavs åt statistik- och utredningsbyrån, på basen av befintligt utredningsmaterial svårt att bilda sig en uppfattning om de olika avgifts-, ersättnings- och beskattningssystemens konsekvenser för framför allt långtidssjuka och handikappade. Utskottet föreslår därför att lagtinget hemställer om att landskapsstyrelsen tillsätter en utredning som i detta avseende kompletterar redan befintligt utredningsmaterial och som även tar hänsyn till konsekvenserna av landskapsstyrelsens ovannämnda beslut. Utskottet omfattar därmed med en språklig precisering ltm Hägers förslag. De synpunkter som framförs i ltm Beijars m.fl. motion blir även beaktade genom utskottets förslag till hemställan varför motionen föreslås förkastad.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 5 april 1995 inbegärt social- och miljöutskottets yttrande över hemställningsmotionerna.

Utskottet har i ärendet hört vicelantrådet Harriet Lindeman, handikappkonsulenten Monika Eriksson och förvaltningschefen vid ÅHS Kjell Allberg.

I ärendets avgörande behandling har deltagit ordföranden Karl-Göran Eriksson, vice ordföranden Gunnevi Nordman samt ledamöterna Beijar, Englund och Holmberg.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Lagtinget måtte förkasta
hemställningsmotion nr 85/1994-95
och

att Lagtinget hemställer om att
landskapsstyrelsen låter utreda
samtliga konsekvenser av rådande
avgiftspolitik inom ÅHS med en
helhetssyn på handikappades,
kronikers och långtidssjukas
situation där även avgifter för
sociala tjänster och kommunal-
skatteavdraget för sjukdoms-
kostnader beaktas.

Marichamn den 12 september 1995

Ordförande

Karl-Göran Eriksson

Sekreterare

Niclas Slotte